

Úloha č. 3: Noci mníškov

Bruce McMillan

Každý rok navštevujú islandský ostrov Heimaey čiernobiele vtáky s oranžovými zobákmi. Hovorí sa im mníškovia. Vďaka svojim žiarivým zobákom a nemotorným pohybom dostali prezývku „klauni mora“. Mníškovia sú pri vzlietaní a pristávaní neohrabaní letci, pretože majú buľaté telíčka a krátke krídla.

Halla žije na ostrove Heimaey. Z vysokého útesu nad morom prehľadáva každý deň očami oblohu. Ako sa tak díva, vystopuje svojho prvého tohtoročného mníška.

„Lundi,“ zašeptá si pre seba. Lundi znamená v islandčine mníšik.

Onedlho je nimi obloha posiatá – mníškovia a mníškovia. Sú všade. Vracajú sa zo svojho zimného pobytu pri mori, vracajú sa na Hallin ostrov a okolité neobývané ostrovy, aby tam nakládli vajíčka a vychovali vtáčatka. Títo „klauni mora“ sa rok čo rok vracajú do tých istých brlohov. Je to jediná doba, kedy prilietajú na breh.

Halla a jej kamaráti preliezajú útesy, aby mohli pozorovať mníškov.

Vidia, ako sa vtáacie páry navzájom oťukávajú zobákmi. Každý pár, ktorý teraz pozorujú, sa už čoskoro bude starať o svoje vajíčko hlboko vo vnútri útesov. Až sa z vajíčok malí mníškovia vyľiahnu, rodičia im budú domov prinášať ryby, aby ich nakrmili. Každé vtáčatko vyrastie v mladého mníška. Noci mníškov prídu, až keď každý z nich podnikne svoj prvý let. I keď do nocí mníškov stále ešte zostáva niekoľko dlhých týždňov, Halla už premýšľa, ako prichystať papierové škatule.

Počas celého leta dospelí mníškovia chytajú ryby a starajú sa o svoje vtáčatá. V auguste pokryjú ich nory kvetiny. Rozkvitnuté kvetiny sú pre Hallu znamením, že čakanie na noci mníškov je na konci.

Ukryté vtáčatká vyrástli v mladých mníškov. Teraz nastal čas, kedy Halla a jej kamaráti chystajú škatule a baterky na noci mníškov. Počínajúc dnešnou nocou a po dobu nasledujúcich dvoch týždňov budú mníškovia odlietať na zimu k moru.

V temnote noci opúšťajú mladí mníškovia svoje brlohy, aby sa vydali na svoj prvý let. Vylietajú pri ňom z vysokých útesov a divoko mávajú krídlami. Väčšina vtáčikov bezpečne pristane šplechnutím na morskej hladine. Niektorí sú však zmätení osvetlením dediny a asi si myslia, že tieto svetlá sú mesačné lúče odrážajúce sa vo vode. Každú noc tak v dedine stroskotajú na zemi stovky mníškov. Vtáčiky nie sú schopné z rovného povrchu opäť vzlietnuť, a tak pobejú okolo a usilujú sa schovať.

Halla a jej kamaráti trávajú noc čo noc hľadaním bezmocných vtáčat, ktorým sa nepodarilo doletieť do vody. Hľadajú ich však ak mačky a psy z dediny. I keď mníškovi psy a mačky nedostanú, hrozí, že vtáčiky zrazia autá alebo nákladiaky. Deti musia nájsť zblúdivé vtáčiky ako prvé. O desiatej hodine sú ulice Heimaey plné pochodujúcich detí.

Halla a jej kamaráti utekajú zachraňovať mníškov. Vyzbrojení baterkami sa túľajú dedinou a prehľadávajú temné miesta. Halla vystopovala mníška.

Beží za ním, chytá ho a opatrne ho pokladá do papierovej škatule.

Dva týždne všetky heimaeyské deti ráno dlhšie spia, aby mohli zostať v noci hore. Zachránia tak tisíce mníškov.

Každú noc berie Halla a jej kamaráti zachránených vtáčikov domov. Na ďalší deň potom odnesú škatule plné mníškov dole na pláž.

Teraz nastal čas pustiť vtáčiky opäť na slobodu. Halla vypúšťa prvého mníška.

Pomaly ho zdvíha hore, aby si zvykol mávať krídlami. Drží ho vo svojich rukách, vyhodí do vzduchu a vypustí cez príboj. Mníšik krátko zamáva krídlami a bezpečne pristáva na hladine mora.

Deň za dňom Hallini mníškovia odlietajú preč a s odletom posledných z nich končia tohtoročné noci mníškov. Halla pozoruje posledných mníškov, ktorí odlietajú na zimu k moru, a dáva im zbohom až do budúcej jari. Praje im šťastnú cestu a volá: „Dovidenia, dovidenia.“

Úryvok z Noci mníškov podľa Bruca McMillana. © 1995 Bruce McMillan. Použité so súhlasom Houghton Mifflin Company. Všetky práva vyhradené.

Porozumenie explicitne vyjadreným informáciám a ich vyhľadávanie

Prečo sú mníškovia pri vzlietaní a pristávaní neohrabaní?

- A Žijú na zamrznutej pôde.
- B Málokedy prichádzajú na breh.
- C Veľa času trávajú na vysokých útesoch.
- D Majú buďaté telička a krátke krídla.

Otázka č. 2

Porozumenie explicitne vyjadreným informáciám a ich vyhľadávanie

Kde trávajú mníškovia zimu?

- A vo vnútri útesov
- B na pláži
- C pri mori
- D na ľade

Otázka č. 3

Porozumenie explicitne vyjadreným informáciám a ich vyhľadávanie

Prečo prilietavajú mníškovia na ostrov?

- A aby ich niekto zachránil
- B hľadať jedlo
- C klásť vajcia
- D naučiť sa lietať

Otázka č. 5

Porozumenie explicitne vyjadreným informáciám a ich vyhľadávanie

Čo sa deje pri nociach mníškov?

- A Páry mníškov sa oťukávajú zobákmi.
- B Mláďatá uskutočňujú svoj prvý let.
- C Z vajec mníškov sa vyľiahnu mláďatá.
- D Mláďatá prichádzajú z mora na breh.

Otázka č. 9

Porozumenie explicitne vyjadreným informáciám a ich vyhľadávanie

Na základe článku urči, ktorému z týchto nebezpečenstiev sú vtáčatka mníškov vystavované?

A utopeniu pri pristávaní do mora

B zablúdeniu v brlohoch

C nedostatku rýb, ktoré im prinášajú rodičia

D zrazení autom alebo nákladiakom